

**Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Wałbrzychu za 2005 rok**

Wałbrzych, marzec 2006r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Ośrodek realizuje również dodatkowe zadania związane z profilaktyką alkoholową i innych uzależnień i prowadzeniem obsługi Miejskiej Komisji Profilaktyki Alkoholowej oraz całość zadań, związanych z przyznawaniem i wypłacaniem dodatków mieszkaniowych, powierzone Ośrodkowi Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha w kwietniu 1999r.

Ogółem wydatki na zadania realizowane w 2005r. wyniosły 28.240.582 zł, z tego wg rozdziałów:

na zadania zlecone finansowane z budżetu państwa:	- 3.672.294,-
- 85213 – składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby korzystające z pomocy społecznej	- 239.011,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	- 3.358.283,-
- 85228 – specjalistyczne usługi opiekuńcze	- 75.000,-
na zadania własne gminy dofinansowywane z budżetu państwa :	- 4.921.467,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki okresowe)	- 2.311.667,-
- 85219 – utrzymanie Ośrodka	- 1.453.800,-
- 85295 – pozostała działalność (dofinansowanie dożywiania)	- 1.156.000,-
na zadania finansowane z budżetu gminy:	- 19.623.462,-
- 85153 – przeciwdziałanie narkomanii	- 42.565,-
- 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi	- 1.849.013,-
- 85202 – domy pomocy społecznej	- 705.368,-
- 85203 – ośrodki wsparcia	- 203.058,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze	- 4.369.635,-

- 85215 – dodatki mieszkaniowe	- 9.566.818,-
- 85219 – utrzymanie Ośrodka	- 2.504.610,-
- 85228 – usługi opiekuńcze	- 382.395,-

na zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- 23.359,-

- 85418 – przeciwdziałanie i ograniczenie skutków patologii społecznej

- 23.359,-

I. Zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej ustawa dzieli na zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, finansowane z budżetu gminy oraz dofinansowywane z budżetu państwa, inne zadania własne gminy, finansowane z budżetu gminy oraz zadania zlecone – realizowane przez gminę zadania z zakresu administracji rządowej, na które środki zapewnia budżet państwa.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowych należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem

- rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 10.praca socjalna
 - 11.organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 12.prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
 - 13.tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
 - 14.dożywanie dzieci,
 15. sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 - 16.kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
 - 17.utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się

osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
11. alkoholizmu lub narkomanii,
12. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
13. klęski żywiołowej lub ekologicznej,

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej mają osoby i rodziny, które spełniają określone kryterium dochodowe przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej w wymienionych wyżej w punktach 2 – 13 okoliczności.

Do ustalenia, czy rodzina lub osoba ubiegająca się o pomoc społeczną spełnia kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania określonego rodzaju zasiłku, przyjmuje się – począwszy od 1 maja 2004r. następujące kwoty netto:

- na osobę samotnie gospodarującą - 461,-
- na osobę w rodzinie - 316,-

Rozeznaniem potrzeb osób i rodzin ubiegających się o pomoc, ustaleniem przyczyn ich trudnej sytuacji, diagnozą, przeprowadzeniem wywiadów środowiskowych, ustalaniem form i zakresu pomocy zajmują się terenowi pracownicy socjalni. Poza tym do zadań pracowników socjalnych należy prowadzenie właściwej pracy socjalnej, do której zalicza się:

- wspomaganie osób i rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej,
- współdziałanie z grupami i społecznościami lokalnymi, mające na celu rozwijanie w nich zdolności do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów,
- organizowanie różnorodnych form pomocy, a także udział w rozwijaniu infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- zapobieganie procesowi marginalizacji osób i grup, a także przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w środowisku lokalnym.

W Wałbrzychu w roku 2005 z pomocy społecznej korzystało 5.687 osób z 5.204 rodzin, liczących ogółem 14.065 osób.

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej, oprócz oczywiście ubóstwa, było:

- bezrobocie - 3.851 rodzin,
- niepełnosprawność - 1.842 rodzin,
- samotne wychowywanie dzieci - 1.090 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba - 1.039 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 369 rodzin,
- alkoholizm - 193 rodzin,
- wielodzietność - 182 rodzin.

Podane wyżej przyczyny nie sumują się z uwagi na to, że w jednej rodzinie może występować kilka dysfunkcji społecznych.

Spośród 5.687 korzystających z pomocy społecznej 1.234 osób korzystało ze świadczeń (głównie o charakterze stałym) z budżetu państwa, a 5.517 osób ze środków własnych gminy, wspomaganych środkami budżetu państwa. Część osób korzystało ze świadczeń z obu źródeł.

Poniżej przedstawiamy szczegółowe informacje o realizacji zadań w roku 2005 w podziale na poszczególne grupy zadań wg klasyfikacji budżetowej:

1. Domy pomocy społecznej

Za osoby skierowane do domów pomocy społecznej gmina od 2004 r. ponosi odpłatność do wysokości pełnego kosztu pobytu. Osoba skierowana opłaca część w wysokości 70 % swojego dochodu, następnie udział w odpłatności ponosi rodzina, jeśli jej sytuacja na to pozwoli (dochód na osobę jest wyższy od 250 % kryterium dochodowego), a pozostałą część odpłatności ponosi gmina.

Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej przed rokiem 2004 w dalszym ciągu ponosi budżet państwa, natomiast koszt pobytu osób umieszczonych po tej dacie obciąża budżety gmin ze zwiększonej subwencji ogólnej.

W budżecie na 2005 rok uchwalono kwotę 600.00 zł, po analizie przeprowadzonej za okres 4 miesięcy stwierdzono, że przyznany plan nie zabezpiecza środków finansowych na realizację zadania i wystąpiono o zwiększenie planu, który ostatecznie został zwiększony o 154.800 zł. W trakcie roku w domach pomocy społecznej przebywało 82 mieszkańców, za których gmina ponosiła odpłatność.

W 2005 umieszczono w domach pomocy społecznej 49 osób, w tym:

- dla przewlekle somatycznie chorych:
42 osoby, w tym 26 kobiet i 16 mężczyzn
- dla przewlekle psychicznie chorych: 3 osoby, w tym 2 kobiety i 1 mężczyzna
- dla upośledzonych umysłowo: 1 mężczyzna
- pobyty okresowe rehabilitacyjne – 3 kobiety

Średni koszt utrzymania 1 osoby w domu opieki społecznej wyniósł około

1.750 zł, średnia dopłata do 1 osoby przez gminę wyniosła 1.245 zł. Dochody gminy z tytułu opłat wnoszonych przez rodzinę za pobyt w domach pomocy społecznej wyniosły 9.980 zł.

1. Ośrodki wsparcia (dom dla bezdomnych)

Rozdział został utworzony w związku z wyodrębnieniem zadania i zleceniem dokumentacji na przystosowanie obiektu przy ul. Pocztowej 22 na integracyjny dom dla bezdomnych na 60 miejsc.

Koszty stałe związane z utrzymaniem budynku w I półroczu 2005 r. rozłożono proporcjonalnie do zajmowanej przez użytkowników powierzchni budynku, tj. noclegownię dla bezdomnych i Punkt Interwencji Kryzysowej. Od stycznia do czerwca Ośrodek przyjął 88 osób na 7264 noclegowni. Z pobytu w placówce korzystają osoby nie posiadające własnego lokalu i posiadające status osoby bezdomnej. Od lipca 2005 r. rozpoczęty został remont i dostosowanie pomieszczeń budynku przy ul. Pocztowej 22 dla potrzeb domu dla bezdomnych. W wyniku prac budowlano - instalacyjnych została zwiększona baza noclegowa do 60 miejsc oraz zlikwidowane zostały bariery architektoniczne udostępniające obiekt dla osób niepełnosprawnych. Wartość kosztorysowa robót wynosiła 648.713 zł, i została dofinansowana z Funduszu Dopłat i ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Udział gminy wyniósł około 35.000 zł.

W czasie trwania remontu, tj. od lipca do grudnia 2005 roku, 37 osób bezdomnych przebywało w Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar-Markot w Wałbrzychu, przy ul. Moniuszki 109. Opłaty za pobyt bezdomnych w w/w placówce ponosił MOPS.

1. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej

Jest to zadanie realizowane przez pomoc społeczną, związane z reformą systemu ubezpieczeń zdrowotnych, obejmujące zgłaszanie do ubezpieczenia i opłacanie składek zdrowotnych za osoby nie mające innych tytułów do ubezpieczenia, pobierające zasiłki stałe lub realizujące program wychodzenia z bezdomności.

W 2005 roku opłacono 8.718 składek zdrowotnych za 747 osoby korzystające z zasiłków stałych, ogółem kwota opłaconych składek wyniosła 239.011 zł. Składka zdrowotna naliczana jest w wysokości 8,5% pobieranego zasiłku stałego i daje uprawnienia do korzystania ze świadczeń zdrowotnych na ogólnych zasadach.

1. Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki za ubezpieczenia społeczne

Ogółem wydatki w 2005 r. wyniosły 10.039.585 zł, z tego:

- zadania zlecone, finansowane z budżetu państwa - 3.358.283,-
- zadania własne gminy - 6.681.302,-
- w tym: dofinansowane z budżetu państwa - 2.311.667,-

Zadania zlecone

W ramach zadań zleconych wypłacane są zasiłki stałe dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem, nie więcej jednak niż 418 zł.

W roku 2004 i w roku 2005 z wymienionych świadczeń skorzystała następująca liczba świadczeniobiorców:

L p.	Rodzaj pomocy	Ilość świadczeniobiorców	
		w 2004 r.	w 2005 r.
1.	Zasiłki stałe dla osób trwale niezdolnych do pracy	1060	1223

Średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego wyniosła w 2005 r 248 zł na osobę miesięcznie.

Zadania własne

Świadczenia o charakterze obligatoryjnym:

- zasiłki okresowe, przyznawane w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Ich wysokość w 2005 roku to 30% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby samotnie gospodarującej i 20% różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem rodziny. Zasiłki okresowe w wysokości gwarantowanej finansowane są z budżetu państwa jako pomoc w realizacji zadań własnych gminy. Średnia wysokość przyznanego zasiłku okresowego wyniosła 102 zł miesięcznie, wypłacony był przez około 6.8 m-ca w roku.

Ogółem wydatkowano 2.311.667 zł dla 3.392 osób,

- udzielenie schronienia dla osób, które są go pozbawione.
Ogółem wydatkowano na ten cel 200.713 zł, objęto pomocą 60 osób,
- sprawianie pogrzebu.

Ogółem w ciągu roku wydatkowano 98.085 zł, pogrzeb sprawiono 32

osobom, najczęściej bezdomnym, bez rodzin lub takich, które nie posiadały uprawnień do zasiłku pogrzebowego z ZUS, a rodzina nie była w stanie opłacić kosztów.

Koszt jednego pogrzebu, zorganizowanego przez OPS lub inne ośrodki na terenie kraju, którym zwrócono koszty, wyniósł 3.065 zł,

- zasiłki celowe na pokrycie kosztów zdarzenia losowego (zasiłek taki może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi)

Pomoc udzielona była 3 ofiarom pożaru- po 900 zł na osobę ogółem 1.700 zł,

- realizacja Rządowego programu „ Posiłek dla potrzebujących”. Powyższy program ma na celu wsparcie samorządów gminnych w wypełnieniu zadań określonych w art. 17 pkt 3 i 14 ustawy o pomocy społecznej, tj. zapewnienie posiłku osobom go pozbawionym oraz dożywianie dzieci:
 - ◆ żywienie dzieci i młodzieży w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych:
 - ilość osób - 3010; kwota świadczeń – 957.247,-
 - ◆ żywienie dorosłych:
 - ilość osób – 69; kwota – 22.672,-
 - ◆ zasiłki celowe na żywność:
 - ilość osób – 3649; kwota świadczeń – 1.605.558,-

Powyższy program finansowany jest ze środków własnych gmin i dotacji celowej budżetu państwa, która w 2005 r. wyniosła 1.156.000 zł.

Inne zasiłki celowe o charakterze nieobowiązkowym:

- ◆ zasiłki celowe na opał – ilość osób 4164; kwota świadczeń – 1.624.286 – średnia wysokość świadczenia wyniosła 390 zł,
- ◆ zasiłki celowe na wyrobienie dowodu osobistego i fotografie – ilość osób 904; kwota świadczeń – 33.791,- średnio po 37,3 zł,
- ◆ zasiłki celowe na dofinansowanie do leków – ilość osób – 482; kwota świadczeń – 15.390,- średnio 32 zł,
- ◆ zasiłki na dofinansowanie do przejazdu na kolonie organizowane przez Kuratorium Oświaty - ilość osób 43; kwota świadczeń – 2.101,- średnio po 49 zł,
- ◆ zasiłki celowe zwrotne – ilość osób – 5; kwota świadczeń – 353,-, średnia wysokość – 70 zł. Są to świadczenia zwrotne, przyznawane osobom, które przejściowo nie posiadają własnych środków na utrzymanie z powodu np: kradzieży.

W roku 2004 i w roku 2005 z wymienionych wyżej rodzajów pomocy skorzystała następująca liczba świadczeniobiorców:

L p.	Rodzaj pomocy	Ilość świadczeniobiorców	
		w 2004r.	w 2005r.
Zadania obowiązkowe			
1.	udzielenie schronienia	133	60
2.	opłacanie obiadów dla dzieci i młodzieży	1964	3010
3.	opłacanie posiłku dla podopiecznych	186	69
4.	sprawianie pogrzebu	36	32
5.	zasiłek okresowy	2383	3392

Zadania fakultatywne			
1.	zasiłki celowe na zakup opału	3628	4164
2.	zasiłki celowe na żywność	4803	3649
3.	zasiłki na inne cele	103	51
4.	zasiłki celowe na leki	97	482
5.	zasiłki celowe na wyrobienie dowodu osobistego i fotografii	596	904

5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Zadania własne

Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności ich zapewnienia przez rodzinę. Obejmują one pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ogółem w 2005 r. usługami objęto 323 osoby zrealizowano łącznie usługi na ogólną kwotę 382.395 zł.

Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej ponoszą częściową odpłatność za usługi według zasad uchwalonych przez Radę Miejską Wałbrzycha. W 2005 r. poniesiona odpłatność wyniosła 89.375 zł.

Koszt 1 godziny usług wynosiła 3,19 w dni robocze, a 150% tej stawki w niedziele i święta.

Zadania zlecone

Zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminę jest świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu

zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2005 r. objęto świadczeniem 11 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, ogółem wydatki wyniosły 75.000 zł. Pełny koszt 1 godziny usług specjalistycznych wyniósł 10 zł.

Największym problemem społecznym, który znajduje się w tle większości problemów, jakie występują w sytuacji osób i rodzin, jest bezrobocie. Jest ono ważną przyczyną uzależnień, bezdomności, problemów zdrowotnych i psychicznych, niedożywienia, pogorszenia dostępu dzieci do kultury, edukacji, sportu oraz poczucia beznadziei i braku perspektyw.

Problem ten dotyczy szczególnie osób, które są w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy z powodu braku wykształcenia, kwalifikacji albo z powodu wieku, a tacy stanowią większość korzystających z pomocy, a dotkniętych bezrobociem.

Problemu tego, mimo pewnej poprawy w ostatnim okresie nie da się rozwiązać w mieście od razu ze względu na istniejące uwarunkowania gospodarcze i prawne.

Jednak podejmowanych jest wiele różnorodnych działań, które przedstawione są poniżej.

W rozwiązywaniu tego problemu wykorzystywane jest przede wszystkim współdziałanie z Urzędem Pracy i ze szkołami, a także system kontraktów socjalnych, którym do chwili obecnej objęto ok. 80% korzystających z pomocy społecznej, czyli praktycznie wszystkich, bowiem pozostałe ok. 20% nie ma możliwości samodzielnej poprawy swojej sytuacji z powodu wieku lub niepełnosprawności, w związku z czym pracownik socjalny podejmuje decyzję o odstąpieniu od sporządzenia kontraktu.

Ośrodek podjął systematyczną i stałą współpracę z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy w zakresie umożliwienia klientom pomocy społecznej nabycia umiejętności w zakresie poszukiwania pracy (pisanie CV, pism motywacyjnych, zaprezentowanie się pracodawcy, kierowanie klientów na szkolenia). Z takich bezpłatnych szkoleń skorzystało prawie 900 osób.

Nawiązano współpracę z prywatnym liceum ogólnokształcącym w zakresie zwolnienia z odpłatności osób mających skierowanie z Ośrodka, którym zaproponowano uzupełnienie wykształcenia.

Systematycznie rozszerza się zakres informacji, dostępnych w Ośrodku i u pracownika socjalnego poprzez system ulotek informacyjnych o oferowanych możliwościach oraz przedstawianiu ofert pracy, które przekazywane są Ośrodkowi i wywieszane na tablicach ogłoszeń.

Zawierane przez pracowników socjalnych kontrakty socjalne wymagają od korzystających z pomocy przygotowania przemyślanych i dostosowanych do swoich możliwości i do potrzeb pracodawcy ofert pracy, które następnie zobowiązany jest przedkładać pracodawcom.

Ośrodek wziął udział jako instytucja współdziałająca w realizacji projektu ze

środków PHARE pod nazwą „Wałbrzych- przez edukację do pracy” dla grupy 80 bezrobotnych- korzystających z pomocy społecznej, zrealizowanym przez Wydział Promocji i Integracji Europejskiej Urzędu Miejskiego.

Ośrodek również przygotował wniosek i uzyskał dofinansowanie na projekt w ramach EFS-SPO RZL- działanie 1.5. - Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka „Szansa dla młodzieży” dla grupy 60 dzieci ze szkół gimnazjalnych, który wszedł do realizacji we wrześniu br.

W coraz szerszym stopniu rozwija się współdziałanie pracowników socjalnych ze szkołami w zakresie diagnozowania sytuacji dziecka w rodzinie i wychwytywaniu niepokojących sygnałów w ich najwcześniejszych stadiach- również poprzez obserwację dzieci w świetlicach środowiskowych czy przy realizacji programów profilaktycznych.

W coraz szerszym stopniu realizowany jest, zwłaszcza przez policję, system wzajemnego powiadamiania o występujących w rodzinach problemach uzależnień i przemocy domowej w formie tzw. „Niebieskiej karty”.

Informacje te są wykorzystywane przy realizacji współdziałania z rodzinami korzystającymi z pomocy, przy proponowaniu podejmowania kontaktu z terapeutami, podjęcia leczenia, udziału w grupie samopomocowej, kierowaniu do wyspecjalizowanych placówek pomocy czy ośrodków wsparcia. Coraz większą uwagę poświęca się rozliczaniu i egzekwowaniu podpisanych umów, coraz częściej również odmawia się udzielania pomocy finansowej, w sytuacji nierealizowania postanowień kontraktu (pozytywnie ten element oceniła przeprowadzona w maju bieżącego roku przez Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu kontrola realizacji zadań zleconych).

Doskonalenie zawodowe pracowników realizowane było głównie przez doksztalcanie pracowników w ramach własnych środków, przy udzielaniu przez Ośrodek tylko płatnych urlopów na przygotowanie i udział w zajęciach. Od 2006 r. wprowadzono, ogłoszoną we wrześniu zmianą ustawy o pomocy społecznej, obowiązek zwrotu przez pracodawcę kosztów uczestnictwa w szkoleniach w zakresie specjalizacji zawodowej w zawodzie pracownika socjalnego, w kwocie nie mniejszej niż 50% kosztów szkolenia.

Nie udało się w ciągu minionego roku doprowadzić do zakładanych systematycznych spotkań w dzielnicach na bazie działalności wspólnot samorządowych mieszkańców w celu ścisłej współpracy na szczeblu dzielnicy pracowników socjalnych z kuratorami sądowymi, policją, parafiami i innymi organizacjami, jest to więc temat, któremu w dalszym działaniu trzeba będzie poświęcić więcej uwagi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje wiele zadań, zapobiegać mają mechanizmom społecznego wykluczenia. Zaliczyć do nich można,

oprócz działań wymienionych wcześniej:

- wydawanie we współdziałaniu z Powiatowym Urzędem Pracy od 2003 r. tzw. : „kart przejazdowych dla bezrobotnych” uprawniających osoby bezdomne do bezpłatnych przejazdów od miejsca zamieszkania do PUP i MOPS,
- przygotowanie projektu i uzyskanie z Ministerstwa Polityki Społecznej środków na wyposażenie i uruchomienie Klubu Integracji Społecznej, prowadzonego przez Ośrodek,
- współudział w organizowanym przez Forum Wałbrzyskie projekcie pn: „Profesjonalna Opieka nad Seniorami” dla 100 osób, mającym na celu wykreowaniu nowego, bardzo potrzebnego zawodu-opiekun osób starszych.

Ponadto, Ośrodek systematycznie współdziała z organizacjami pozarządowymi w poprawie sytuacji osób najuboższych, np.:

- z Polskim Czerwonym Krzyżem poprzez m.in. : wytypowanie osób samotnych osób do udziału w śniadaniu wielkanocnym ze środków zebranych w zbiorce ulicznej i kolacji wigilijnej, wydawanie wniosków na żywność w ramach realizacji Programu Pomocy Żywnościowej PEAD (około 2.500 osób), wydawanie wniosków uprawniających do otrzymania paczki żywnościowej (około 1000 osób), pomocy w postaci odzieży używanej i interwencyjnej,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w zakresie wydawania wniosków na żywność (1.486 wniosków) oraz uzyskiwania odzieży używanej i wyposażenia z magazynów odzieży używanej.

Ośrodek uzyskał z „Caritasu” w Świdnicy i rozdysponował 4.320 litrów mleka i 4.320 kg ryżu dla rodzin z dziećmi korzystających z pomocy.

Ośrodek zajmował się również weryfikacją list dzieci, którym przyznano pomoc w szkołach w postaci podręczników szkolnych, typował dzieci na kolonie letnie w ramach wypoczynku letniego organizowanego nieodpłatnie przez Kuratorium Oświaty, zorganizował przewóz 66 dzieci i zabezpieczał posiłek oraz opiekę na czas podróży, współuczestniczył w typowaniu dzieci do udziału w realizacji wyjazdowych programu profilaktyczno - edukacyjnych, wytypował 18 dzieci do udziału w wypoczynku letnim za środki zebrane w charytatywnej akcji tygodnika „30 minut”.

W wyniku starań zwiększono w 2005 r. środki z budżetu państwa na realizację usług opiekuńczych dla osób dotkniętych schorzeniami psychicznym do kwoty 75.000 zł.

Systematycznie przeprowadzone są kontrole jakości sprawowanych usług opiekuńczych. Kontrolami objęte są zarówno usługi sprawowane przez Zakład Usług Opiekuńczych, jak i usługi specjalistyczne, sprawowane przez opiekunki z Polskiego Czerwonego Krzyża. Do chwili obecnej przeprowadzono 196 kontroli. Nieliczne przypadki zgłaszanych zastrzeżeń są wyjaśniane na bieżąco.

Dobrze również układa się współpraca ze Stowarzyszeniem „Przystań”, które za uzyskane środki unijne organizuje punkty interwencyjne dla mieszkańców Wałbrzyska, m.in. w budynku Ośrodka oraz z Regionalnym Centrum Wspierania

Organizacji Pozarządowych, które również za środki unijne prowadzi przydatne i ciekawe szkolenia, z których korzystają m.in. Pracownicy Ośrodka.

Pracownicy Ośrodka dysponują informatorem, w którym podany jest wykaz organizacji pozarządowych w Wałbrzychu, współpracujących z Ośrodkiem, do których w razie potrzeby mogą kierować osoby wymagające specjalistycznego wsparcia.

II. Realizacja dodatków mieszkaniowych

Idea dodatków mieszkaniowych sprowadza się do pokrycia ze środków publicznych części ponoszonych wydatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem publicznoprawnym, przysługującym osobie spełniającej określone prawem warunki, którego celem jest pokrycie z funduszy publicznych części wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatek mieszkaniowy jest więc szczególnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie osób o niskich dochodach, którym przysługuje tytuł prawny do lokalu, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny (opłaty dodatkowe, eksploatacyjne oraz niektóre koszty związane z zamieszkaniem w lokalu). Prawo do dodatku jest uzależnione od :

- wysokości dochodu w przeliczeniu na jednego członka gospodarstwa domowego,
- wydatków ponoszonych przez to gospodarstwo na mieszkanie.

Niskie dochody to podstawowy warunek uzyskania dodatku mieszkaniowego. Jednak ważna jest również wielkość powierzchni użytkowej (określonej powierzchni lokalu), którą dysponuje osoba/rodzina ubiegająca się o wsparcie. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych ściśle określa kryteria powierzchni użytkowej lokalu, jaka uprawnia do otrzymania pomocy. Przyznanie dodatku mieszkaniowego następuje w drodze decyzji administracyjnej, która ma charakter decyzji związanej, a nie uznaniowej. Oznacza to, że organ zobligowany jest przyznać dodatek mieszkaniowy, jeżeli osoba, która wystąpiła z takim wnioskiem, spełnia określone ustawowe przesłanki. Decyzja ma przy tym również charakter decyzji czasowej, jest bowiem wydawana na określony czas – 6 miesięcy, a przyznanie dodatku mieszkaniowego na kolejne sześciomiesięczne okresy następuje po złożeniu nowego wniosku. Wypłata dodatków należy do zadań własnych gminy. Poniżej przedstawiono dane statystyczne dotyczące przyznawania dodatków mieszkaniowych:

• przyjętych (zarejestrowanych) wniosków	12 014
- w tym po raz pierwszy	562
• liczba gospodarstw domowych korzystająca z dodatku	6 288
• liczba rozpatrzonych wniosków:	11 733
- załatwionych pozytywnie	10 895
- załatwionych odmownie	838
- (pozostałe wnioski w ilości 281 szt. zostały rozpatrzone w 2006 r.)	

● **liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe**

- 1 osobowych	2 969
- 2 osobowych	2 303
- 3 osobowych	2 215
- 4 osobowych	2 072
- 5 osobowych	847
- 6 i więcej osobowych	489

● **liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych**

- do 50 zł./mies.	905
- 51-100 zł./mies.	2 511
- 101-150 zł./mies.	2 945
- 151-200 zł./mies.	2 266
- powyżej 200 zł./mies.	2 268

● **Informacja o decyzjach przyznania/odmowy dodatku mieszkaniowego**

- powierzchnia normatywna przekroczona o ponad 50%	36	
- powierzchnia normatywna przekroczona o 30%	75	
- za duży miesięczny dochód na 1 członka gosp. domowego		36
- kwota dodatku jest niższa od 2% najniższej emerytury	111	
- brak tytułu prawnego do lokalu	53	
- umorzenie postępowania	126	
- wydatki na normatywna powierzchnie lokalu są mniejsze od kwoty stanowiącej wydatki wg wskaźnika procentowego	360	
- pozostałe odmowy	41	
- przyznano dodatek mieszkaniowy	10 895	

● **Informacja o maksymalnej, minimalnej i średniej kwocie dodatku mieszkaniowego**

- maksymalna kwota dodatku wyniosła	639,11 zł.
- minimalna kwota dodatku wyniosła	11,27 zł.
- średni przyznany dodatek wyniosła	144,42 zł.

Na podstawie analizy dodatków mieszkaniowych za lata 2003-2005 można twierdzić, iż zarówno ilość złożonych, jak i wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych kształtuje się na porównywalnym poziomie. Jedyną wartością, która niepokojąco wzrasta, to ilość osób ubiegających się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, zajmująca lokale mieszkalne bez tytułu prawnego, ale oczekująca na przysługujący im lokal socjalny lub zamienny. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy są zaległości w opłacaniu należności za zajmowany lokal mieszkalny, co w konsekwencji prowadzi do utraty tytułu prawnego. Właściciele lokali mieszkalnych w takich przypadkach występują do sądu z powództwem o eksmisję z lokalu. Sąd orzeka eksmisję, lecz w większości przypadków orzeka równoległe prawo do lokalu socjalnego. W efekcie lokator mieszka dalej w tym lokalu, na który pobiera dodatek mieszkaniowy, nie wywiązując się jednocześnie ze zobowiązań regulowania na bieżąco różnicy pomiędzy dodatkiem a czynszem.

Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha z 30 maja 2005 r. podwyższono o 20 punktów procentowych wskaźnik określający wysokość dodatków mieszkaniowych. Zmiana ta zaspokaja w większym stopniu potrzeby beneficjentów dodatków mieszkaniowych Gminy Wałbrzych w zakresie utrzymania lokalu mieszkalnego, realizując jednocześnie cel strategiczny w zakresie ochrony socjalnej najbiedniejszych mieszkańców Gminy w oparciu o uchwałę Nr XXVI/52/04 z 26.05.2004 r. Rady Miejskiej Wałbrzycha w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Wałbrzych na lata 2004-2008, szeroko upowszechniając jednocześnie system dodatków mieszkaniowych. Zadanie realizowane jest systematycznie.

Realizowana w 2005 r. była także zmiana ustawy o dodatkach mieszkaniowych nadająca organowi przyznającemu dodatek mieszkaniowy uprawnienia do odmowy przyznania takiego dodatku, gdy w wyniku przeprowadzonego wywiadu środowiskowego ustali on, że występuje rażąca dysproporcja między niskimi dochodami wykazanymi w złożonej deklaracji a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy, nie uzasadniająca przyznania pomocy finansowej na wydatki mieszkaniowe. W 2005 r. pracownicy Działu Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przeprowadzili 384 wywiady środowiskowe. 2 postępowania znalazły finał w Sądzie Rejonowym i zakończyły się wyrokami skazującymi z art. 233 § 1 i art. 286 kodeksu karnego (za

poświadczenie nieprawdy i wyłudzenie).

Nadmienić należy również, iż na 54 wniesione w 2005 r. odwołania od decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jedynie w 2 przypadkach Samorządowe Kolegium Odwoławcze uchyliło decyzje i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia.

III. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był realizatorem programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii a partnerami w realizacji programów byli m.in. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz podmioty, którym zlecany zostały zadania programu, a w szczególności: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze, instytucje, osoby fizyczne. Do zadań realizowanych bezpośredni przez Ośrodek należało w szczególności:

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
2. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami.
3. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające.
4. Prowadzenie punktu interwencyjnego wobec sprawców przemocy domowej.
5. Prowadzenie noclegowni.
6. Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
7. Prowadzenie grupy motywacyjnej dla osób z problemem alkoholowym,
8. Prowadzenie grupy profilaktyczno-edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.
9. Prowadzenie księgozbioru wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy w rodzinie.
10. Prowadzenie telefonu zaufania i telefonu informacyjnego.
11. Prowadzenie środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych w dzielnicach: Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Glinik Nowy, Poniatów.
12. Prowadzenie Ośrodka Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży.
13. Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej.

W/w zadania realizuje Dział Profilaktyki i Interwencji Kryzysowej, który zajmuje się łagodzeniem objawów reakcji kryzysowej, przywracaniem równowagi psychicznej oraz udzielaniem emocjonalnego wsparcia dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa osobom i rodzinom znajdującym się w stanie kryzysu, a w

szczegółności :

- diagnozowaniem i motywowaniem w kierunku konstruktywnych zmian,
- krótkoterminową psychoterapią kryzysową,
- poradnictwem psychologicznym, socjalnym, prawnym,
- prowadzeniem indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności,
- upowszechnianiem i popularyzowaniem wiedzy na temat kryzysu i sposobu radzenia sobie z nim,
- mobilizowaniem naturalnego systemu wsparcia dla osoby, rodziny w kryzysie bądź zapewnieniem wsparcia instytucji,
- współpracą z instytucjami i organizacjami pozarządowymi (policja, sąd, prokuratura, PCK, PKPS, TPDF, TKOPD, i inne działające na terenie miasta Wałbrzycha),
- organizowaniem szkoleń dla realizatorów programów: profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz zapobiegania narkomanii (pracowników socjalnych, pedagogów, nauczycieli, funkcjonariuszy policji, kuratorów sądowych, strażników miejskich, członków organizacji pozarządowych),
- inicjowaniem i koordynowaniem lokalnych kampanii i programów profilaktyki,
- udzielaniem porad i informacji telefonicznych,
- zwiększaniem dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2005 roku do działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 2532 osób w tym 68 dzieci, którym udzielono pomocy w następujących sytuacjach:

- Kryzysy psychiatryczne :
 - alkoholizm, narkomania (alkoholizm w rodzinie) - 894
 - współuzależnienie - 251
 - zaburzenia psychiczne - 35
- Kryzysy rodzinne:
 - przemoc w rodzinie psychiczna i fizyczna - 356
 - kryzysy małżeńskie - 198
 - problemy wychowawcze - 57
 - niezaradność życiowa - 412
- Kryzysy psychospołeczne
 - bezrobocie - 398

- bezdomność - 91
- próby samobójcze - 3
- Interwencje w środowisku
- w ramach procedury Niebieska Karta - 97
- Poradnictwo telefoniczne
- telefon zaufania - 12
- telefon informacyjny - 79

W punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin prowadzona była grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym. W okresie od stycznia do grudnia 2005 roku udzielono 547 konsultacji indywidualnych. W trakcie spotkań z osobami uzależnionymi od alkoholu sporządzano wstępne diagnozy i kierowano na grupę motywacyjną. Odbyło się 51 spotkań grupy, w których uczestniczyło łącznie 512 osób. Po ukończeniu zajęć, 32 osób skierowano do dalszej terapii w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, 48 pacjentów skierowano do leczenia w systemie zamkniętym. Z księgozbioru wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy w rodzinie korzystało 140 osób, głównie studenci wałbrzyskich uczelni oraz młodzież szkół średnich. W ramach poradnictwa telefonicznego udzielono 14 porad i 65 informacji.

Do punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami zgłosiło się w omawianym okresie 66 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy edukacyjne i motywujące do podjęcia leczenia w ośrodkach resocjalizacyjnych. 2 osoby podjęły leczenie, natomiast pozostałe są w stałym kontakcie z terapeutą uzależnień.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej od stycznia do czerwca 2005r. prowadził noclegownię, dysponującą 57 miejscami noclegowymi. W pierwszym półroczu, w placówce przebywało, w różnych okresach 88 osób na ogólną liczbę 7264 noclegowni. Z pobytu w placówce korzystały osoby nie posiadające własnego lokalu i mające status osoby bezdomnej. W czasie trwania remontu wałbrzyskiej noclegowni, od lipca do grudnia 2005r., 37 osób bezdomnych, przebywało w Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar- Markot w Wałbrzychu, przy ul. Moniuszki 109. Koszty pobytu tych osób w Ośrodku ponosił Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wszyscy bezdomni uczestniczyli w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności, prowadzonym przez specjalistów – psychologów, terapeutów, pedagogów i pracowników socjalnych.

W wyniku realizacji programu:

- **8 osób bezdomnych otrzymało mieszkania socjalne,**
- **10 osób podjęło leczenie odwykowe w systemie zamkniętym,**
- **32 osoby utrzymują minimum 4 m-czną abstynencję.**

Bezdomni korzystają również z innych form pomocy:

- socjalnej - pomoc finansowa, rzeczowa, pomoc w uzyskaniu dokumentów, ustalenia stopnia niepełnosprawności w przypadku choroby lub upośledzenia, umieszczenie w szpitalach i zakładach opieki leczniczej,
- terapeutycznej - terapia krótkoterminowa, grupowa, indywidualna, której celem jest łagodzenie stanów kryzysowych, depresji i pomoc w wychodzeniu z uzależnienia od alkoholu,
- poradnictwo - prawne, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, napisania wniosku lub pozwu sądowego (Sąd, Policja, Urząd Pracy, Referat Spraw Lokalowych).

W okresie od stycznia do grudnia 2005r., odbyły się 44 spotkania grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Rozmowy i konsultacje odbywały się raz w tygodniu w zajęciach uczestniczyło od 5 – 8 kobiet ofiar przemocy. Priorytetowym zadaniem grupy jest przerwanie przemocy, zmiana zachowania ofiar oraz zmotywowanie do podjęcia działań obronnych. Praca w grupie podzielona jest na dwie części: pierwsza poświęcona jest sprawom bieżącym, natomiast druga część jest przeznaczona na edukację, w której realizowane są następujące tematy:

- mity i stereotypy,
- cykl przemocy,
- co skutecznie powstrzymuje przemoc,
- jak korzystać z pomocy policji,
- jak prawo określa przemoc,
- jak zbierać i zabezpieczać dowody świadczące o istniejącej przemocy.

W punkcie interwencyjnym wobec sprawców przemocy domowej w 2005 roku przyjęto 131 osób. Osoby wyrażające chęć do leczenia zostały skierowane do terapeutów uzależnień w celu podjęcia leczenia odwykowego. Sprawcy przemocy domowej kierowani są na zajęcia korekcyjno-edukacyjne z psychologiem i terapeutą. Skierowano 98 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego, wysłano 32 informacje do policji.

Od stycznia do października ub. prowadzona była grupa profilaktyczno – edukacyjna dla dzieci i młodzieży, w której uczestniczyło od 5 do 10 osób, głównie z rodzin dysfunkcyjnych i zaniedbanych wychowawczo. Odbyło się 37 spotkań, podczas których uczono się zachowań konstruktywnych, umiejętności

rozwiązywania konfliktów, werbalne i niewerbalne wyrażanie uczuć, poszczególnych typów zachowań; agresywne, uległe, asertywne, sposoby odmawiania palenia papierosów i picia alkoholu.

Punkt konsultacyjny dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające czynny był w każdą środę tygodnia w godzinach od 16.00 do 20.00. Z pomocy psychologicznej, edukacji oraz terapii indywidualnej, w okresie od stycznia do grudnia ubiegłego roku skorzystało 205 osób, głównie młodzież szkół średnich, rodzice oraz pedagodzy szkół, a 13 osób podjęło leczenie w ośrodkach resocjalizacyjnych.

Punkt konsultacyjny dla osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, czynny był codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Z pomocy terapeutycznej i psychologicznej w okresie od stycznia do grudnia skorzystało 10 osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi. Pomoc skoncentrowana była głównie na dostarczeniu wiedzy na temat uzależnienia, szkodliwego działania narkotyków na zdrowie i motywowaniu do podjęcia leczenia osób eksperymentujących.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi środowiskowe świetlice opiekuńczo-wychowawcze w dzielnicach Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Glinik Nowy, a od września 2005 r. w dzielnicy Poniatów - w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 przy ul. Sosnowej 25a, oraz Ośrodek Profilaktyki Dzieci i Młodzieży. W okresie 2005 roku, w ramach zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzone były programy psychoedukacyjne oraz podejmowane różnorodne inicjatywy adresowane do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin problemowych, niewydolnych wychowawczo, zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami i patologią społeczną. Ogółem w zajęciach prowadzonych we wszystkich placówkach od poniedziałku do piątku w godzinach od 14.00 do 18.00 uczestniczyło ok. 180 dzieci w wieku od 7 do 16 lat.

Nabór dzieci podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony był przez pracowników socjalnych MOPS, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, jak również na wniosek rodzica. Program w placówkach realizowało 17 wychowawców, głównie pedagogzy ze specjalizacją resocjalizacja, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i socjoterapia. W świetlicach prowadzona jest pełna dokumentacja (dzienniki zajęć wychowawczych, karty pracy indywidualnej, diagnoza dziecka). W celu rozpoznania potrzeb każdego wychowanka cyklicznie (co 2-3 miesiące) organizowane są spotkania z rodzicami.

Wzorem lat ubiegłych placówki, kontynuowały współpracę z Teatrem Dramatyczny im. J. Szaniawskiego, Teatrem Lalki i Aktora, Komendą Miejską Policji – Sekcją ds. Nietletnich i Patologii, Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury, Profilaktycznym Szkolnym Kołem „Krokusik” ze Szkoły Podstawowej nr 15,

Miejską Biblioteką Publiczną, Urzędem Miejskim - WEiSS, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, Komisariatem Policji nr I i nr IV, Publicznym Gimnazjum nr 7 oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Walimiu.

W stałym kontakcie z placówkami byli specjaliści psychologów, terapeutów i pedagogów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pedagogów szkół, pracownicy socjalni MOPS oraz rodzice. W omawianym okresie prowadzono zajęcia z zakresu:

- organizacji nauki własnej:
- pogadanek dotyczących bezpieczeństwa:
- zajęć świetlicowych:
- gier i zabaw ruchowych w obiektach sportowych i na świeżym powietrzu:
- zajęć wyrabiających poczucie estetyki i kultury osobistej:
- organizowanie wyjść, zabaw okolicznościowych i uroczystości m.in. uczestnictwo w programie – „Dziecięce Spotkania z Kulturą” - organizowane przez Urząd Miasta - Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, uczestnictwo w konkursie plastycznym pn. **„Moje wyobrażenie o Pomniku Niepodległości”**, realizacja działań związanych z organizacją wypoczynku letniego - stacjonarnego dla wychowanków, wizyta w Komendzie Miejskiej Policji - zapoznanie z pracą Policji, organizacja festynu sportowo-rekreacyjnego pn. **„Pożegnanie Lata”** oraz podsumowanie **Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”**, uczestnictwo w festynie rekreacyjnym organizowanym przez Urząd Miasta, uczestnictwo w **koncercie jesiennym pn. „ Muzyczne spotkania z jesienią”**, wyjścia na przedstawienia teatralne przygotowane przez Teatr Lalki i Aktora w Wałbrzychu, wyjścia na przedstawienia teatralne prezentowane przez Teatr Dramatyczny im. J. Szaniawskiego w Wałbrzychu, uczestnictwo w przedstawieniu profilaktycznym pn. **„Owoc TAK, papieros NIE”** – przygotowanym przez koło szkolne „Krokusik” ze Szkoły Podstawowej nr 15, poznawanie zasad przepisów ruchu drogowego i egzamin na kartę rowerową, uczestnictwo w zajęciach sportowo- rekreacyjnym w Publicznym Gimnazjum nr 7, uczestnictwo w cotygodniowych warsztatach tanecznych, wokally-recytatorskich organizowanych przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury, uczestnictwo w czterech etapach **Artystycznego Turnieju Świetlic** – organizowanych przez WOK - tj. „Wierszowisko” – konkurs recytatorski, „Gama” – konkurs wokalny, „Malowidło” – konkurs plastyczny i „Scenka” – mini przedstawienie teatralne, organizacja **Wigilii** połączona z występem artystycznym dzieci – pn. „Świąteczne kolędowanie” oraz paczkami świątecznymi dla dzieci, którymi fundatorami był Urząd Miejski i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, organizacja **Wieczoru Sylwestrowego** – pn. „Powitanie Nowego Roku!”
- warsztaty terapii grupowej w zakresie kształtowania umiejętności interpersonalnych oraz zajęcia z elementami socjoterapii.

Ośrodek Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży działający przy środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej „Śródmieście” na Placu Teatralnym 3, kontynuował realizację programów edukacyjno-profilaktycznych i prozdrowotnych, skupiając dziennie ok. 12 osób w wieku od 14 do 16 lat. Cyklicznie jeden raz w

tygodniu, w godzinach od 14.00 do 15.30 dla podopiecznych Ośrodka organizowane były zajęcia sportowo - rekreacyjne w sali gimnastycznej Wałbrzyskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Dużym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszą się cotygodniowe zajęcia komputerowo – informatyczne, prowadzone w czwartki w godzinach od 14.00 do 18.00 w siedzibie Ośrodka. Zajęcia pozwalają młodzieży na poszerzenie wiadomości z zakresu informatyki oraz budowy komputera. Młodzież uczęszczająca w zajęciach korzysta ponadto z oferty przedstawień Teatru Dramatycznego i Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu.

Klub Integracji Społecznej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu od 1 czerwca 2005 r. i jest pierwszą tego typu placówką na terenie gminy Wałbrzych. Klub udziela wsparcia dla integrowania się grup osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomaga samoorganizować się jego członkom, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej. Celem KIS jest realizacja działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy: w odbywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych, w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub w miejscu pracy oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. W okresie od czerwca do grudnia 2005 r. z proponowanych usług w KIS skorzystało 175 osób, głównie bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych od alkoholu, w tym 19 osób, brało udział w stałych zajęciach, w ramach, których prowadzone są:

- program reintegracji społecznej i zawodowej, w tym kurs języka angielskiego w Szkole Języków,
- warsztat pn. zajęcia aktywizacyjne – przygotowanie bezrobotnych i poszukujących pracy do samodzielnego poszukiwania i podjęcia zatrudnienia,
- grupa motywacyjna,
- zajęcia uspołeczniające „Kultura dla wszystkich”.
- warsztaty terapeutyczne dla osób mających problem z alkoholem.

Klub Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zapewnia stałą pomoc specjalistyczną, tj. psychologiczną, terapeutyczną, pedagogiczną, prawną i doradczą z zakresu spraw mieszkaniowych, socjalnych oraz zatrudnienia socjalnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był organizatorem Lokalnego Forum Profilaktyki. Przeprowadził pięć konferencji w ramach wdrażania środowiskowego programu profilaktyki zachowań problemowych dzieci i młodzieży z miasta Wałbrzycha. Uczestnikami cyklicznych spotkań byli przedstawiciele organizacji pozarządowych, dyrektorzy, pedagodzy oraz nauczyciele wałbrzyskich placówek oświatowych. W drugim półroczu 2005r. uczestnikami spotkań byli pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, funkcjonariuszy policji, strażnicy miejscy - grupy zawodowe w różny sposób zaangażowane w działania wychowawcze i

profilaktyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą. Materiały z odbytych konferencji zostały opublikowane, w wydany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wałbrzyskim Biuletynie Wychowawczo-Profilaktycznym.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował 6 szkoleń warsztatowych dla realizatorów zadań programów: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zapobiegania narkomanii:

- „Stres w pomaganiu – profilaktyka wypalenia zawodowego” – dla pracowników socjalnych MOPS,
- supervizja kliniczna pracowników MOPS – dla pracowników socjalnych, psychologów, terapeutów, pedagogów,
- „Diagnoza problemów alkoholowych, narkotycznych i nikotynowych miasta Wałbrzycha i kierunki budowy systemu przeciwdziałania”,
- seminarium szkoleniowe dla przedsiębiorców, prowadzących działalność w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych,
- warsztaty dla wychowawców świetlic opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych, policjantów, strażników miejskich, pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów z ośrodków wychowawczych i domów dziecka pn. „Poznać narkomanię i wiedzieć jak jej zapobiegać”,
- szkolenie edukacyjno warsztatowe z zakresu pierwszego kontaktu z osobą uzależnioną dla pracowników socjalnych.

Ponadto Ośrodek był realizatorem zajęć warsztatowych z młodzieżą Ochotniczego Hufca Pracy w ramach programu „Szansa 13-18” oraz programu profilaktyczno-sportowego pn. „Alternatywne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież zagrożoną uzależnieniem – odpoczywam aktywnie.

Specjaliści Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej terapeuci, psycholodzy i pedagodzy byli częstymi gośćmi w placówkach oświatowych, w których przeprowadzili prelekcje, pogadanki i warsztaty z uczniami, pedagogami i rodzicami m.in. w zakresie profilaktyki alkoholowej, narkomanii, przemocy rówieśniczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był koordynatorem drugiej edycji ogólnopolskiej kampanii „Nieletnim Dostęp Wzbroniony”, której główne hasło brzmiało „Twój sprzeciw ma znaczenie. Nie bądź obojętny, protestuj jeśli w Twojej obecności sprzedaje się alkohol osobie niepełnoletniej”. Organizatorem kampanii była Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego “Browary Polskie”. W ramach działań kampanii, przeprowadzono na terenie miasta Wałbrzycha, 119 eksperymentów związanych z próbą zakupu alkoholu (piwa, wódki), przez osobę wyglądającą na niepełnoletnią w wyniku czego 64 sprzedawcom sprzedaży alkoholu przyznano

„Żółte kartki ostrzegawcze”, natomiast 55 „Certyfikat Rzetelnego Sprzedawcy”.

Już po raz czwarty gmina Wałbrzych wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – koordynator kampanii, zakupił materiały edukacyjne dotyczące kampanii i przekazał do wszystkich placówek oświatowych z terenu miasta Wałbrzycha. Przez trzy miesiące (od 1 kwietnia do 30 czerwca br.) uczestniczące w kampanii szkoły organizowały imprezy sportowe, happeningi, spektakle, festyny, marsze profilaktyczne i inne imprezy pod wspólnym hasłem „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Uczniowie wałbrzyskich szkół wspierani przez nauczycieli włączyli się w wielki festiwal inicjatyw profilaktycznych. Przez cały czas trwania kampanii promowano idee edukacji poprzez sport. Ogółem w kampanii wzięło udział ok. 2.400 dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół. We wrześniu 2005r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Wałbrzycha festyn sportowo-rekreacyjny pn. „Pożegnanie lata”, w dzielnicy Piaskowa Góra. Podczas imprezy została podsumowana IV edycja kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”, wyróżnionym nauczycielom za zaangażowanie w realizację zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w ramach projektu wręczono certyfikaty, natomiast dzieci – autorzy najciekawszych prac otrzymały nagrody.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej, od szeregu lat, prowadzi nadzór merytoryczny oraz wspiera swoim potencjałem kadrowym zadania, których realizatorami są organizacje pozarządowe i instytucje, m.in. punkty interwencji kryzysowej, punkty „Niebieskiej Linii”, środowiskowe świetlice opiekuńczo-wychowawcze, realizacje programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

W ramach poniesionych wydatków na zapobieganie narkomanii sfinansowano następujące zadania:

1. Punkt Konsultacyjny dla Rodziców Dzieci Uzależnionych i Sięgających po Środki Odurzające – płać instruktora terapii uzależnień p. Ryszarda Żyły, i usługi interwencyjno-konsultacyjne dla osób i rodzin w punktach interwencji kryzysowej. **7.802,60zł**
2. Gabinet „Poradnictwo i Doradztwo w Profilaktyce Uzależnień od Narkotyków” w Wałbrzychu (p. Ryszard Żyła) – realizacja programu profilaktyczno-edukacyjnego pn. „PIRAMIDA” dla młodzieży, nauczycieli i rodziców wałbrzyskich szkół. **12.000,-zł**
3. Gabinet Pedagogiczny w Bolkowie (p. Bogusława Ułanowicz-Pęcherczyk) – realizacja warsztatów dla wychowawców świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, policjantów, strażników miejskich, pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów

- z ośrodków wychowawczych i domów dziecka pn. „Poznać narkomanię i wiedzieć jak zapobiegać”. **6.598,-zł**
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu – realizacja warsztatów dla przedstawicieli mniejszości romskiej, nauczycieli oraz osób współpracujących z mniejszością romską pn. „Substancje uzależniające i jak chronić dziecko od uzależnienia”. **5.310,-zł**
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Laboratorium lab OR w Wałbrzychu – wykonanie badań laboratoryjnych na wykrywanie narkotyków w moczu **400,-zł**
6. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – organizacja konferencji pn. „Diagnoza problemów alkoholowych, narkotycznych i nikotynowych miasta Wałbrzycha i kierunki budowy systemu przeciwdziałania”. **3.540,-zł**
7. Zakup publikacji **4.974,-zł**
8. Usługi poligraficzne związane z organizacją Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Narkomanii **1.939,80zł**

Na realizację zadań ujętych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla miasta Wałbrzycha wydatkowano następujące sumy:

- Usługi świadczone w środowiskowych świetlicach opiekuńczo-wychowawczych:
- prowadzone przez organizacje pozarządowe **174.395,-zł**
 - prowadzone przez MOPS (wynagrodzenia, materiały) **145.638,-zł**
2. Usługi interwencyjno-konsultacyjne dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie w punktach interwencji kryzysowej i punktach „Niebieskiej Linii”. **48.704,-zł**
3. Usługi w zakresie realizacji programu przeciwdziałania przemocy wobec ofiar wraz z zapewnieniem miejsc noclegowych, realizowane przez „Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka” **130.305,-zł**
4. Program „Świetlicowa zima” realizowany w środowiskowych świetlicach prowadzonych przez organizacje pozarządowe. **10.000,-zł**
5. Program „Świetlicowa zima” realizowany w środowiskowych świetlicach opiekuńczo-wychowawczych MOPS. **4.000,-zł**
6. Usługi w zakresie prowadzenia internetowego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych. **27.375,-zł**
7. Usługi świadczone w świetlicach socjoterapeutycznych. **64.560,-zł**
8. Usługi świadczone w Interwencyjnym Punkcie Wobec Sprawców Przemocy Domowej. **19.152,-zł**
9. Prowadzenie działalności profilaktyczno-edukacyjnej w środowisku trzeźwościowym na terenie miasta Wałbrzycha – Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie – Klub Abstynenta „Odnova”. **9.998,-zł**
10. Program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Z nami bezpieczniej”

realizowany przez Straż Miejską.	7.911,-zł
11. Program edukacyjno-prewencyjny realizowany przez Komendę Miejską Policji w Wałbrzychu.	14.981,-zł
12. Fundacja Zdrowie-Trzeźwość – dofinansowanie Programu Rozwoju Osobistego dla Pana Jerzego Kubika.	1.510,-zł
13. Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie – Klub Abstynenta „Odnowa” - dofinansowanie Programu Rozwoju Osobistego dla Andrzeja Majewskiego.	1.360,-zł
14. Program zajęć terapeutycznych i kompensacyjnych dla dzieci z rodzin z problemami uzależnienia realizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Wałbrzychu.	9.500,-zł
15. Program profilaktyczny pn. „Rekreacja Ruchowa – Contra Zagrożenia” realizowanego przez WOK.	19.900,-zł
16. Program pn. „Teatr dla wszystkich” realizowany przez Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu	20.000,-zł
17. Wałbrzyski Rodzinny Weekend Trzeźwości realizowany przez Klub Abstynenta „Nowa Życie”.	5.025,-zł
18. Przzychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „Anima” – dofinansowanie szkoleń pracowników.	7.500,-zł
19. Zajęcia terapeutyczno-wychowawcze dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	22.000,-zł
20. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – prowadzenie zajęć profilaktyczno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych uzależnieniami.	8.997,-zł
21. Program psychoprofilaktyczny pn. „Żyj zdrowo – bądź sportowcem” realizowany przez Polską Organizację Shinkyokushinkai	15.000,-zł
22. Program profilaktyczny pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2005”	2.440,-zł
23. Pakiet działań profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą z rodzin patologicznych, biednych, dysfunkcyjnych pn. „Żyj trzeźwo – baw się bezpiecznie” realizowany przez Stowarzyszenie Osób Wspierających Samotne Matki i Dzieci „Nadzieja”.	4.450,-zł
24. Działalność profilaktyczna Powiatowej Biblioteki Publicznej pn. „Dziecko ma prawo być dzieckiem”.	9.979,-zł
25. Modernizacja wyposażenia środowiskowych świetlic wychowawczo-terapeutycznych i punktów interwencji kryzysowej.	14.650,-zł
26. Imprezy środowiskowe i festyny organizowane przez świetlice MOPS.	25.200,-zł
27. Parafia Ewangelicko – Augsburska – organizacja warsztatów z zakresu profilaktyki alkoholowej dla młodzieży szkół gimnazjalnych i średnich	

z Wałbrzycha pn. „Nowy styl życia bez alkoholu”.	7.120,-zł
26Konferencja organizowana przez MOPS pn. „II Lokalne Forum Profilaktyki”.	9.968,-zł
28. Teatr Lalki i Aktora – realizacja projektu proedukacyjnego pn. „Teatr Lalki i Aktora – dzieciom z rodzin problemowych” dla dzieci ze świetlic środowiskowych.	20.688,-zł
29Powszechna Akademia Młodzieży – organizacja i realizacja „Programu aktywizacji młodzieży”.	7.000,-zł
26Grupa Interwencji Psychologicznej i Szkoleń ARCAN – przeprowadzenie warsztatu szkoleniowego pt. „Stres w pomaganiu – profilaktyka wypalenia zawodowego”.	12.150,-zł
26Stowarzyszenie Mieszkańców „Podgórze” Dzielnicy Wałbrzycha i Miasta Wałbrzych – przeprowadzenie zajęć profilaktyczno-plastycznych pn. „Pomaluj mój świat na zdrowo i kolorowo” dla dzieci i młodzieży zagrożonych alkoholizmem i narkomanią, realizowanych w Społecznej Pracowni Plastycznej dla Dzieci prowadzonej przez Pana Takisa Makandasisa”.	4.000,-zł
31. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy – organizacja XXVIII Ogólnopolskiego Rajdu Turystycznego Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych Sudety 2005.	3.500,-zł
32. PSP Nr 31 – prowadzenie dwóch grup wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	1.725,-zł
35.PSP Nr 22 – prowadzenie dwóch grup wsparcia dla dzieci zagrożonych problemem alkoholowym.	4.470,-zł
36. PSP Nr 12 – program profilaktyczny „Spójrz inaczej”.	2.000,-zł
37. Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy – „Promocja zdrowia w sztuce dziecięcej i młodzieżowej – Wybieram Zdrowie”.	5.000,-zł
38. Grupa Interwencji Psychologicznej i Szkoleń ARCAN – przeprowadzenie sesji superwizyjnej dla pracowników MOPS.	3.850,-zł
39. Program „Świetlicowe lato” realizowany w środowiskowych świetlicach MOPS.	11.900,-zł
1 Program „Świetlicowe lato” realizowany w środowiskowych Świetlicach prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	29.900,-zł
2 Zakup wydawnictw.	6.806,-zł
42. Usługi poligraficzne.	14.464,- zł
43. Dom Dziecka Nr 2 w Wałbrzychu – program profilaktyczny „Poprzez integrację do zdrowego stylu życia”.	7.438,-zł
44. PSP Nr 5 – zajęcia pozalekcyjne propagujące aktywny sposób spędzania czasu wolnego pn. „Przez cały rok wszystkim nam wesoło, zdrowo, sportowo”.	10.020,-zł
45. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podzamcze” Ośrodek Społeczno-Kulturalny –	

- organizacja wyjazdu do Zbońszynia stanowiącego podsumowanie programu profilaktycznego „Szkółka bokserska – alternatywą dla chłopców zagrożonych alkoholizmem i narkomanią”. **4.000,-zł**
46. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podzamecze” Ośrodek Społeczno-Kulturalny –realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu miasta Wałbrzycha. **8.352,-zł**
47. Szkolenia pracowników DPUIIK i MKRPA. **5.440,-zł**
48. Zlecenia wystawiane przez MOPS (wydruk plakatów, występ i prelekcja Profilaktyczna podczas Europejskich Mistrzostw Kolarstwa). **7.200,-zł**
49. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka - realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu miasta Wałbrzycha. **8.350,-zł**
50. Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „Anima” – realizacja programu ponadpodstawowego dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych z terenu miasta Wałbrzycha. **28.000,-zł**
51. Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy – realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu miasta Wałbrzycha przeprowadzonych w formie wyjazdowej. **132.300,-zł**
52. Radomskie Stowarzyszenie Romów „Romano Waś” „Pomocna dłoń” - organizacja i realizacja warsztatów dla przedstawicieli mniejszości romskiej pn. „Co robić gdy dziecko ma już za sobą pierwszy kontakt z nałogiem?” **5.567,-zł**
53. Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych „Zamek Książ” w Wałbrzychu – realizacja zadania pn. „Zamkowe spotkania ze sztuką – spotkania z fotografią”. **2.000,-zł**
54. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5 w Wałbrzychu – organizacja przeszkolenia wychowawców do realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego „Spójrz – inaczej” **10.800,-zł**
55. Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Wałbrzychu – organizacja warsztatów dla kadry pedagogicznej pn. „Jak radzić sobie z agresją i przemocą w szkole?”. **3.000,-zł**
56. Wałbrzyskie Stowarzyszenie „AMAZONKI” – realizacja warsztatów profilaktycznych pn. „Profilaktyka uzależnień u osób po przebytej chorobie nowotworowej”. **950,-zł**
57. Klub Piłkarski „Górnik-Zagłębie” Wałbrzych – realizacja zadania pn. „Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej patologią społeczną z terenu gminy Wałbrzych”. **6.125,-zł**
58. Klub Sportowy „Górnik Nowe Miasto” w Wałbrzychu – prowadzenie zajęć szkoleniowych mających na celu podnoszenie umiejętności

- sportowych, organizację czasu wolnego i edukację prozdrowotną oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym wśród młodzieży. **4.000,-zł**
- 59.** Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie – Klub Abstynenta „Odnowa” w Wałbrzychu – pokrycie kosztów wykonania dokumentacji technicznej niezbędnej do utworzenia Klubu Abstynenta w Wałbrzychu przy ul. Kościelnej 3. **23.998,-zł**
- 60.** Utworzenie świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w dzielnicy Poniatów. **47.558,-zł**
- 61.** Warsztaty profilaktyczno-wizualizacyjne dla pracowników socjalnych MOPS. **500,-zł**
- 62.** Prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych dla młodzieży gimnazjalnej uczestniczącej w projekcie „Szansa dla młodzieży”. **2.260,-zł**
- 63.** Przeprowadzenie seminarium szkoleniowego dla przedsiębiorców prowadzących działalność z zakresu sprzedaży napojów alkoholowych. **1.858,-zł**
- 64.** Koszty związane z funkcjonowaniem Klubu Integracji Społecznej (sprzęt i materiały biurowe) **11.760,- zł**
- 65.** Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wynagrodzenie obsługi administracyjnej **91.827,- zł**
- 67.** Przeprowadzenie konkursu „Krokus” przez MKRPA **7.920,-zł**
- 68.** Pozostałe zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej a w szczególności: **420.878,- zł**
- punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym,
 - punkt interwencyjny dla sprawców przemocy domowej,
 - podręczna biblioteka wiedzy o problemie alkoholowym,
 - telefon zaufania, telefon informacyjny,
 - grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
 - grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - grupy profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży,
 - grupy motywacyjne dla osób bezrobotnych i bezdomnych z problemem alkoholowym,
 - poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i prawne,
 - działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - kampanie edukacyjne na tematy związane z profilaktyką uzależnień,
 - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i wychowawczych
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego,
 - zorganizowanie nowej środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w rejonie Poniatowa,
 - prowadzenie Ośrodka Profilaktyki Dzieci i Młodzieży przy pl. Teatralnym,
 - koszty utrzymania świetlic opiekuńczo-wychowawczych w rejonach:

69. Zakupy inwestycyjne (zakup 5 zestawów komputerowych
+ serwer)

27.840,-zł

IV. Funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W okresie sprawozdawczym powierzona działalność Ośrodek realizował 120 pracownikami (116,76 etaty). Struktura organizacyjna na dzień 31.12.2005 r. po dokonanej reorganizacji spowodowanej zmianą systemu informatycznego w zakresie świadczeń pomocy społecznej, przedstawia się następująco:

Bezpośrednio dyrektorowi podporządkowane są następujące działy:

- Dział Finansowy z Głównym Księgowym
- Dział Organizacyjno- Administracyjny i Kadry

I zastępcy dyrektora podporządkowane są działy:

- Dział Dodatków Mieszkaniowych
- Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej
w strukturze działu znajduje się Dom dla bezdomnych: KIS
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II zastępcy dyrektora podporządkowane są:

-Dział Pomocy Środowiskowej
w skład, którego wchodzi:

- a) Zespół Pracy Socjalnej Nr 1
- b) Zespół Pracy Socjalnej Nr 2
- c) Zespół Pracy Socjalnej Nr 3
- d) Zespół Pracy Socjalnej Nr 4
- e) samodzielne stanowisko d/s dożywiania dzieci
- f) samodzielne stanowisko d/s usług opiekuńczych i domów pomocy społecznej

Środki finansowe wykorzystane na utrzymanie Ośrodka wyniosły 3.958.410,17 zł, z tego 2.504.610,17 zł z budżetu gminy, 1.453.800,00 zł z budżetu państwa w ramach dofinansowania zadań własnych gminy. Plan wydatków przeznaczony na funkcjonowanie Ośrodka stanowi 14,04% ogólnej kwoty wydatków budżetowych Ośrodka. Największą pozycją wydatków przeznaczonych na utrzymanie Ośrodka, są wynagrodzenia osobowe i bezosobowe oraz pochodne od wynagrodzeń w wysokości 3.163.500,09 zł, które stanowią 79,3% plany przeznaczonego na utrzymanie. Średnia płaca w w Ośrodku (łącznie z wynagrodzeniami wypłaconymi z rozdziału przeciwdziałanie alkoholizmowi i ośrodki wsparcia) wyniosła 2.103 zł a po wyłączeniu dodatkowego wynagrodzenia rocznego- 1.963 zł.

Plan finansowo-rzeczowy realizowany był zgodnie z przyjętymi założeniami. Dodatkowym zadaniem wprowadzonym w trakcie roku budżetowego było rozpoczęcie wdrażania nowego systemu informatycznego. Na pokrycie kosztów

związanych z realizacją tej inwestycji został zwiększony plan wydatków budżetowych o kwotę 177.800 zł. Powyższa kwota została pozyskana w ramach dokonanych przeniesień wydatków budżetowych przeznaczonych na wypłatę dodatków mieszkaniowych.

Do sukcesów w działalności w 2005 r. zaliczyć należy otrzymanie przez Ośrodek nagrody zespołowej Ministra Pracy i Polityki Społecznej „za szeroką działalność Ośrodka w trudnych warunkach społecznych oraz uzyskiwane wyraźne sukcesy na polu integracji społecznej osób i rodzin szczególnego ryzyka”.

V. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Rok 2006 będzie rokiem poświęconym głównie stabilizacji wprowadzonych zmian organizacyjnych w Ośrodku, związanych z wprowadzonym systemem informatycznym i opanowaniem całego zakresu możliwości i funkcji zawartych w programie. Będzie to rok intensywnego szkolenia pracowników w zakresie posługiwania się programem i pełnego wykorzystania danych w nich zawartych.

Do głównych potrzeb zaliczyć należy:

1. Dalsze, intensywne działanie na rzecz zmiany postaw społecznych i postaw beneficjentów pomocy społecznej.

Wprowadzenie zasiłku okresowego z elementami procentowej gwarancji nie może prowadzić do przekształcenia go w formę obligatoryjną, taką, która się należy, a rodzina czuje się zwolniona z obowiązku wszelkiej aktywności własnej. Doświadczenie uczy, że świadczenia „należne” bardzo często działają demobilizująco na aktywność własną, budują postawę roszczeniową i tak naprawdę utrudniają skuteczną pomoc.

Służyć temu ma instytucja kontraktu socjalnego z osobą korzystającą z pomocy z pomocy społecznej. Celem kontraktu jest ustalenie jak najbardziej skutecznej drogi wyjścia rodziny z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Ważne jest określenie sposobów osiągnięcia celów i ocena, czy to jest możliwe. Kontrakt to zobowiązanie obu stron do podjęcia działań. W trakcie realizacji tych zobowiązań strony oceniają efekty, ich skuteczności i mogą korygować określone cele, jeśli przyjęto błędne założenia lub też nie można osiągnąć zamierzonego celu z przyczyn obiektywnych. Stąd też niezbędne jest dalsze intensywne szkolenie pracowników socjalnych, ale też podejmowanie działań, przeciwstawiających się traktowaniu pomocy społecznej wyłącznie jako źródło „należnych” świadczeń.

- 2 Drugą ważną potrzebą jest wdrażanie przyjętego na początku br, rządowego wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Program jest wprawdzie nieco rozszerzoną kontynuacją programu „Posilek dla potrzebujących” z roku ubiegłego, ale dwukrotnie większa kwota środków,

jakie zamierza rząd na ten cel przeznaczyć, zwiększy zakres zadań, jakie realizować będzie Ośrodek przede wszystkim w rozszerzaniu pomocy w formie rzeczowej, tj. w postaci posiłków.

- 2 Do bardzo istotnych potrzeb, wymagających pilnego załatwienia, należy zapewnienie środków na pokrycie kosztów kierowania mieszkańców Wałbrzycha do domów pomocy społecznej. W budżecie na rok 2006 przyjęto do realizacji na ten cel kwotę 880.000 zł, jednak już w chwili obecnej jest to kwota niewystraszająca. Zaangażowanie środków finansowych na opłaty za osoby umieszczone i skierowane do domów pomocy wynosi 1.024.000 zł, z czego 962.000 za 65 osób już przebywających w domach pomocy i 62.000 na pokrycie kosztów pobytu osób już skierowanych do domów pomocy, a jeszcze do domów pomocy, a jeszcze w nich nie umieszczonych.

Na bieżąco wpływają również kolejne uzasadnione wnioski o umieszczenie w domach pomocy społecznej, na co duży wpływ ma również ostra zima i apele Prezydenta Miasta oraz Ośrodka o zgłaszanie osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku.

- 4 Kolejną pilną potrzebą jest rozwiązanie problemu braku energii elektrycznej w rodzinach zwłaszcza z dziećmi w wieku szkolnym na utrzymaniu. Wiele tych rodzin od lat ma odłączoną energię elektryczną z powodu dużych zaległości płatniczych, często łącznie z opłatami karnymi za nielegalne podłączanie, a z braku środków nie są w stanie nigdy tych zaległości uregulować. Ośrodek również tak dużych środków nie posiada.

Pewnym rozwiązaniem jest wprowadzenie tzw. liczników przedpłaconych, które mogłyby być instalowane po wpłaceniu pewnej kwoty z tytułu zadłużenia, kosztu założenia licznika, a potem ponoszeniu comiesięcznych opłat w ustalonej wysokości.

Szczegółowo ten problem będzie rozważany po określeniu wielkości udziału budżetu państwa na dożywianie, co pozwoli określić wielkości środków na zadania gminne, jakimi w tym roku dysponuje Ośrodek.

- 4 Potrzebą bieżącego roku jest również analiza i wdrażanie systemu kart prepaidowych do celów wypłaty przyznawanych świadczeń. Pojawiła się w ofertach banków możliwość systemu elektronicznej wypłaty świadczeń, co mogłoby przyczynić się do zmniejszenia kolejek w kasach i obniżyć koszty wypłaty świadczeń przez pocztę.

Świadczenia byłyby przelewane na kartę płatniczą, z której można byłoby je pobierać w bankomatach lub realizować w placówkach bankowych. Karta byłaby ważna przez 2 lata a świadczeniobiorca nie ponosiłby opłat, natomiast koszt karty musiałby pokryć Ośrodek.

Działanie takie byłoby nie tylko ułatwieniem pracy Ośrodka, ale też miałooby wpływ na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i stanowiłoby wkład w informatyzację społeczeństwa, chociażby przez oswojenie dużej grupy ludzi z kontaktem z urządzeniem elektronicznym, jakim jest bankomat. Temat ten jednak będzie wprowadzany bardzo ostrożnie ze względu na brak szerszych doświadczeń w kraju.